

# Maaleht

## MAALEHE KOGUKONNAKILB

### 2025/26

I VOOR

25.10.2025

Kilingi-Nõmme; Haapsalu; Räpina; Venevere; Tallinn (Hiiu Pubi)

**Küsimuste autorid:** Silja Paavle (Maaleht); Arko Olesk; Kaarel  
Silmato, Ove Põder; Indrek Salis; Illar Tõnisson

# NB! Reglement 2025 / 26

- Kõik võistkonnad pääsevad finaali;
- Finaali võetakse kaasa parima eelvooru punktid, mis jagatakse kahega ja ümardatakse kõrgema täisarvuni. Näiteks kui võistkond kogub parimas eelvoorus 59 või 60 punkti, siis ta alustab finaali 30 punkti pealt jne. See võimaldab võistkondadel võistlust alustada ka teisest eelvoorust;
- Teine eelvoor **22. NOVEMBRIL 2025 samades kohtades;**
- FINAAL leiab aset **31. JAANUARIL 2026 Paide Hammerbecki Põhikooli** saalis. Mängu algus traditsiooniliselt 12.00 ja küsimused tulevad finaalis paberilt.

Kõik Kogukonnakilva tulemused koondatakse Eesti  
Mälumänguliidu veebisaidile

[www.kilb.ee](http://www.kilb.ee)

Jooksev info Eesti Mälumänguliidu Facebooki  
lehel

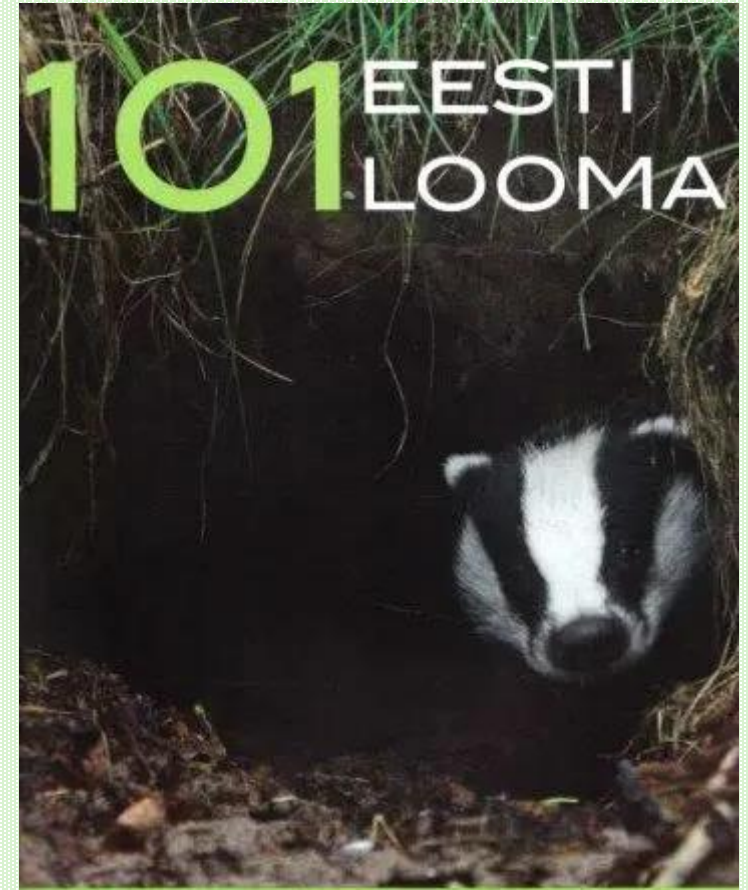
[www.facebook.com/eestimalumanguliit](https://www.facebook.com/eestimalumanguliit)

# I PLOKK VASTUSED

1. Kuigi pildil oleva 2012. aastal ilmunud ja nii mõnegi auhinna võitnud raamatu autoriks on praegune Riigikogu liige, ei kajasta see tema sealsete kolleegide tegemisi, vaid portreteerib loomi, kellega eestlane oma tegevuses kõige enam kokku puutub – olgu siis kodus, maal, aias, põllul, metsas või rannas.

Kõige väiksem portreteeritav on 3 millimeetri pikkune lehetäi ja kõige suurem temast 1000 korda pikema kerega põder.

**Kes on selle raamatu autor,** keda seoses oma varasemate tegemistega on tänavuse sarja avaküsimusena igati paslik küsida?



# Peeter ERNITS

Maalehe peatoimetaja aastatel 2004-07, peatoimetaja asetäitja 2008-15



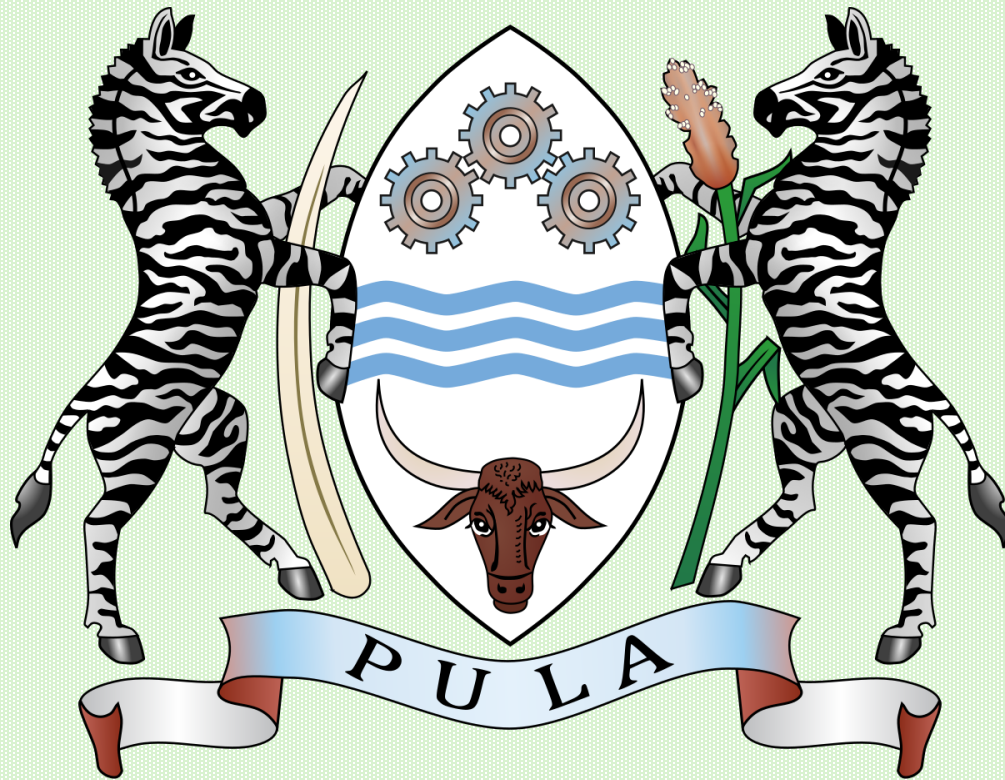
2. Nagu näha on Botswana lipul samad värvid kui Eestil, kuid nende 1966. aastal kasutusele võetud vapil toimetavad hoopis teised loomad.

Kui vapi keskel on ühe veislase pea, siis kaks muud looma hoiavad seistes kilpi, mille all on lint kirjaga Pula (*tähendab kohalike jaoks nii 'vihma' kui 'õnnistust' ja on ühtlasi sealse rahaühiku nimi*). **Mis loomad seda kilpi hoiavad?**

Loom on piirkonna tüüpiline esindaja. 2025. aasta IG Nobeli ühe auhindadest pälvisid jaapanlased, kes leidsid, et musti lehma nende loomade sarnaseks töödeldes on võimalik neist hammustavaid kärbseid eemal hoida.

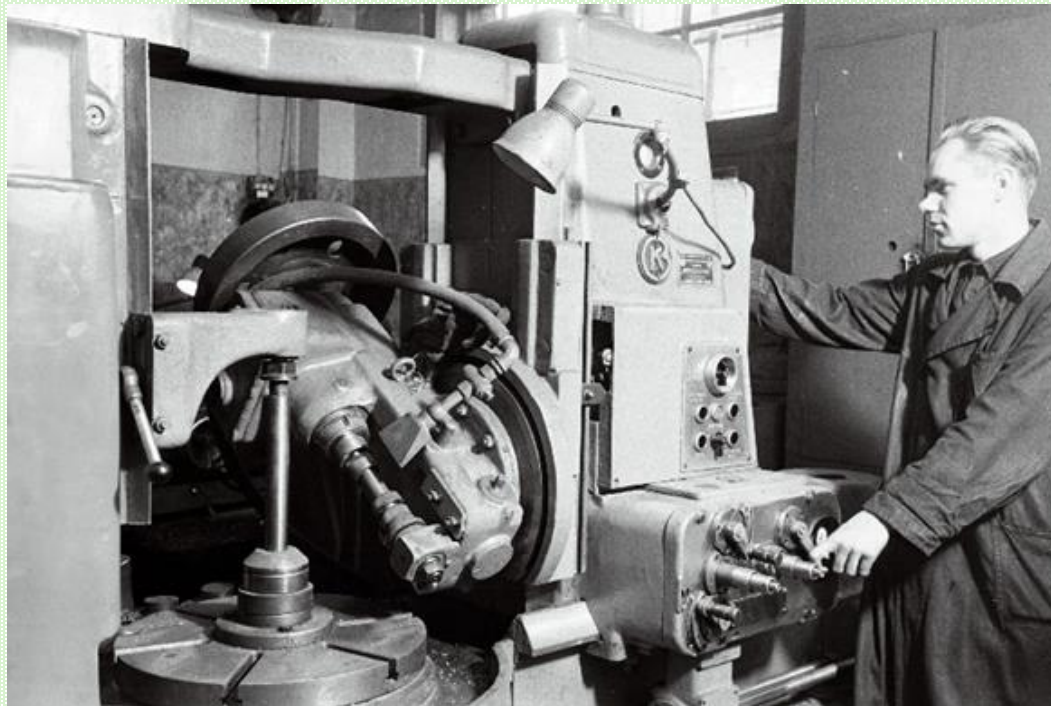


## SEBRA

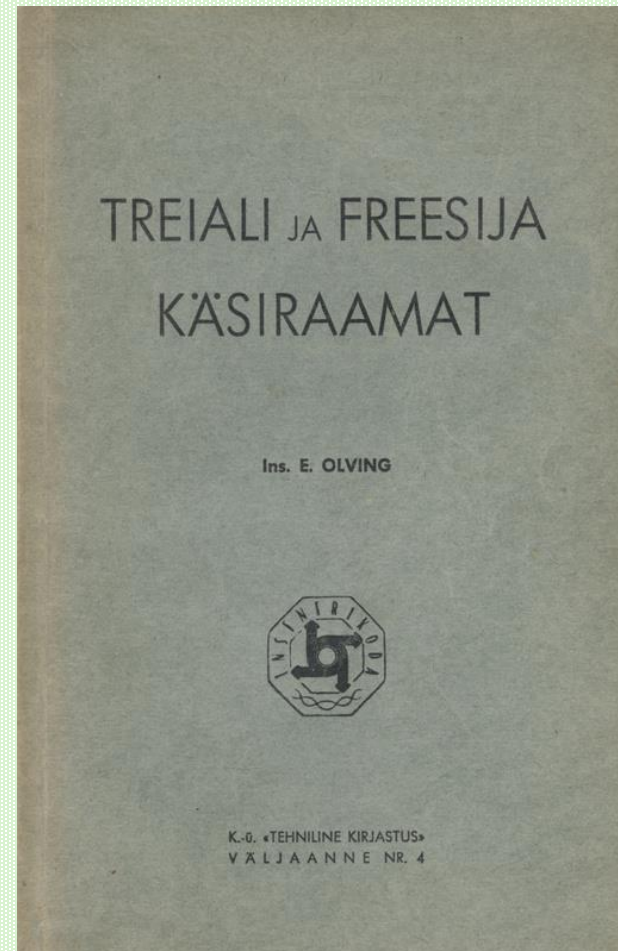
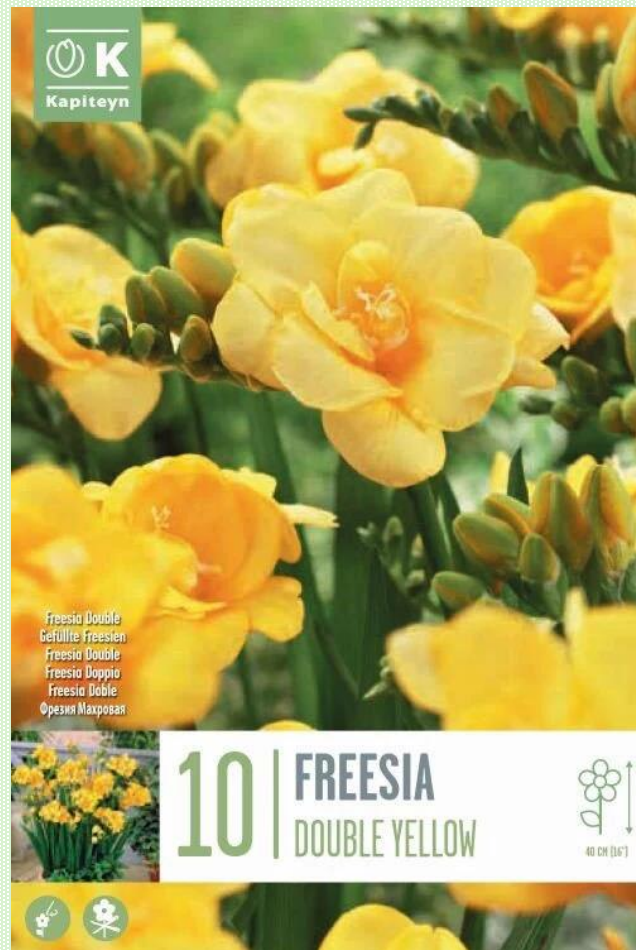


3. Aafrika lõunaosaga osaliselt ka jätkame. Lisades sealt kandist pärit ja vasakpoolsel pildil oleva lille nimesse j-tähe, saame ametinimetuse, mida peab parempoolsel pildil olev härrasmees.

**Mis on see lill või ametinimetus?**

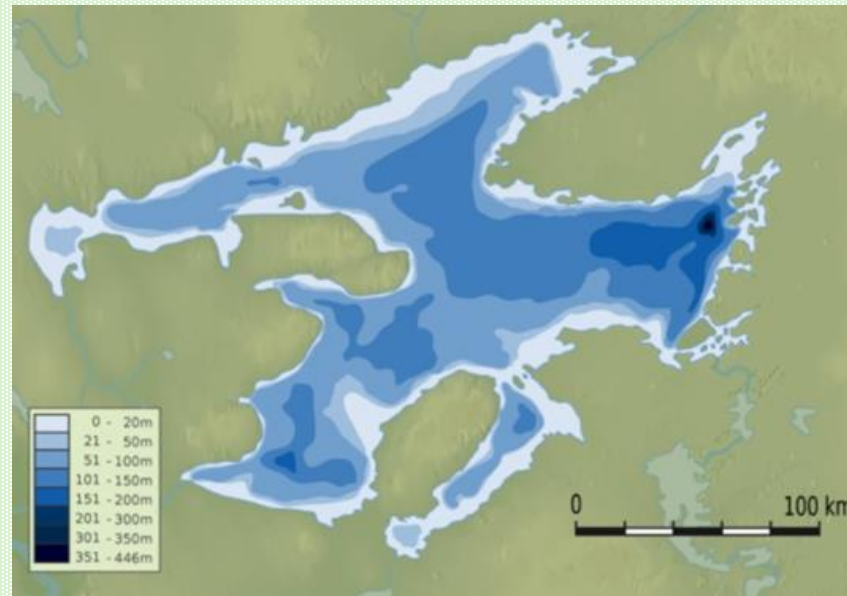
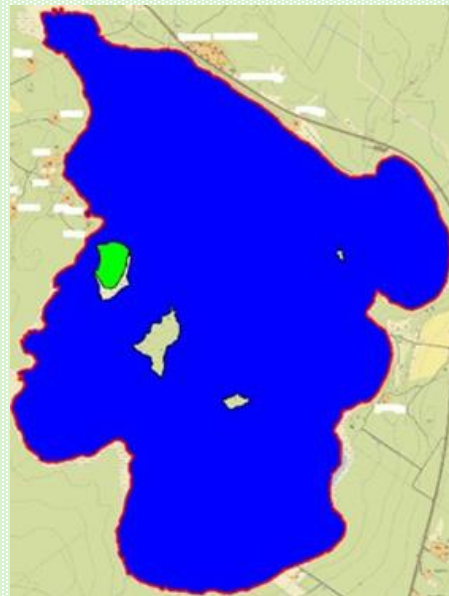


# FREESIA / FREESIJA



4. Vasakpoolne järv asub Eestis ja on ca 3,5 ruutkilomeetri suurune. Parempoolne aga mitte ja selle näol on tegemist tõelise hiiglasega – selle pindalaks on ca 31 000 ruutkilomeetrit ehk peaaegu kolmveerand Eestit. Järved kannavad aga põhimõtteliselt sama nime, selle vahega et parempoolse nime ette käib mõneti loogiline omadussõna.

**Mis on järvede ühine nimi?**



# KARUJÄRV

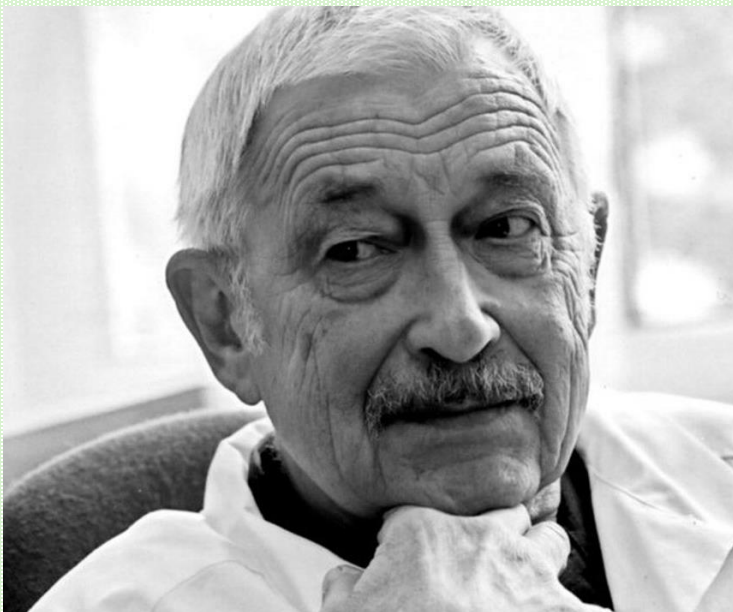
Karujärv Saaremaal ja Suur-Karujärv (Great Bear Lake) Kanadas



5. Kui Erast Parmasto 2010. aastal välja pakkus, et Eestil võiks olla oma rahvusseene, pakkus ta kandidaadiks just küsitava (*Lactarius rufus*). See on punakaspruun seen, mille kübar on noorena kumer, hiljem nõgus, selgelt nähtava näsaga kübara keskel. Kübara läbimõõt on kuni mõni sentimeeter. See on kibeda maitsega, ent kupatamise järel söödav.

Selle seene puhul on Eestis registreeritud rekordsaak – ligi viissada kilogrammi hektarilt.

**Mis seen?**



•• Mis on söömiseks teie enda lemmikseen?

Ma olen seda soovitanud ka rahvusseeneks, nagu mõnelgi riigil on. Ta on selline tugev ja krehvtine. Ikkagi tunned, et suutäis soolast. Puravik tundus lapsena kuidagi ligane ja pehme. Kukesened, eriti see lehterkukeseen, mis sügisel tuleb, on väga hea maitsega. Mul pole midagi selle vastu, et poest austerservikuid tuua. Eile õhtul sõin puravikke – ja ei ole ikka õige seen. Õige seen on selline, et tunned, et midagi tõhusat on suus.

# MÄNNIRIISIKAS

(kõik muud riisikad punkte ei anna, kuna need on erinevad seened)

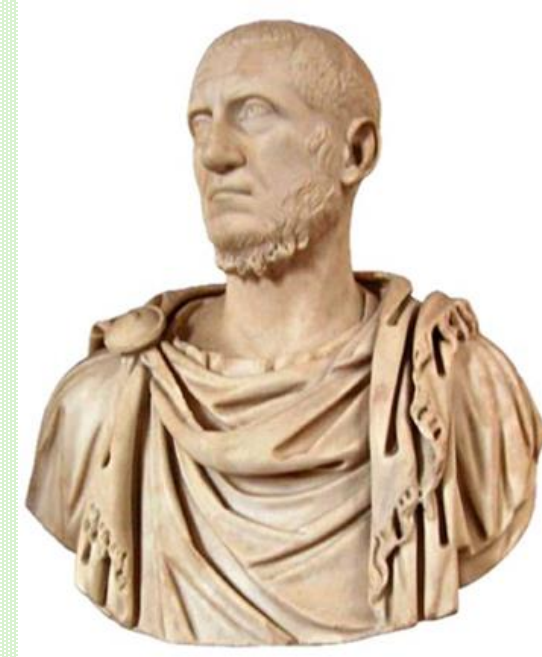


# II PLOKK VASTUSED

6. Nähtav büst kujutab Vana-Rooma keisrit (Marcus Claudius ...), kes valitses aastatel 275–276 ja peale germaanlastega sõdimise suurt millegagi silma ei paistnud.

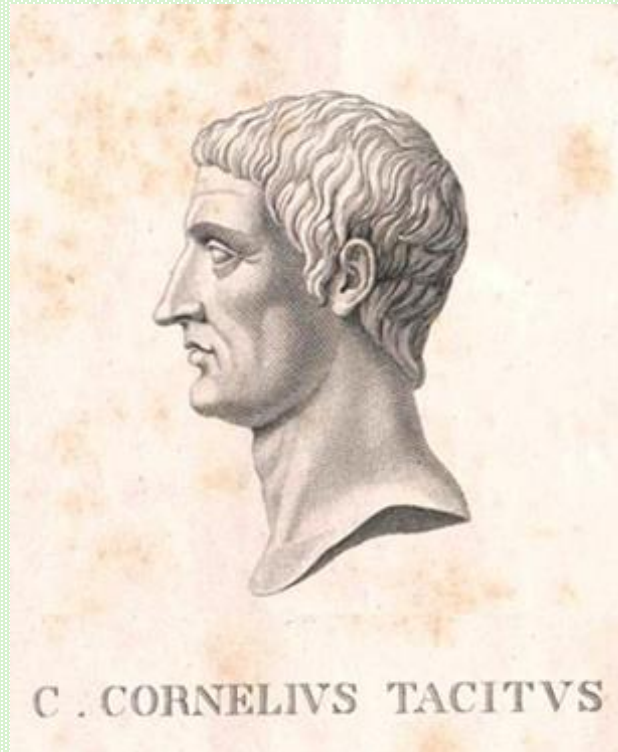
Tema nimi on aga märksa tuntum kui enamusel tema toleaegsetest kolleegidest, kes valitsesid sageli aasta-kaks ja surid tavaliselt vägivaldsesse surma. Ta oli nimelt tuntud sama nime all kui üks 1. ja 2. sajandil elanud Vana-Rooma kirja- ja riigimees (Publius Cornelius ...), kelle mainimisest ei saa üle ega ümber ka ükski korralik sissejuhatus Eesti ajalukku.

**Millist ühist nime need härrad kandsid?**

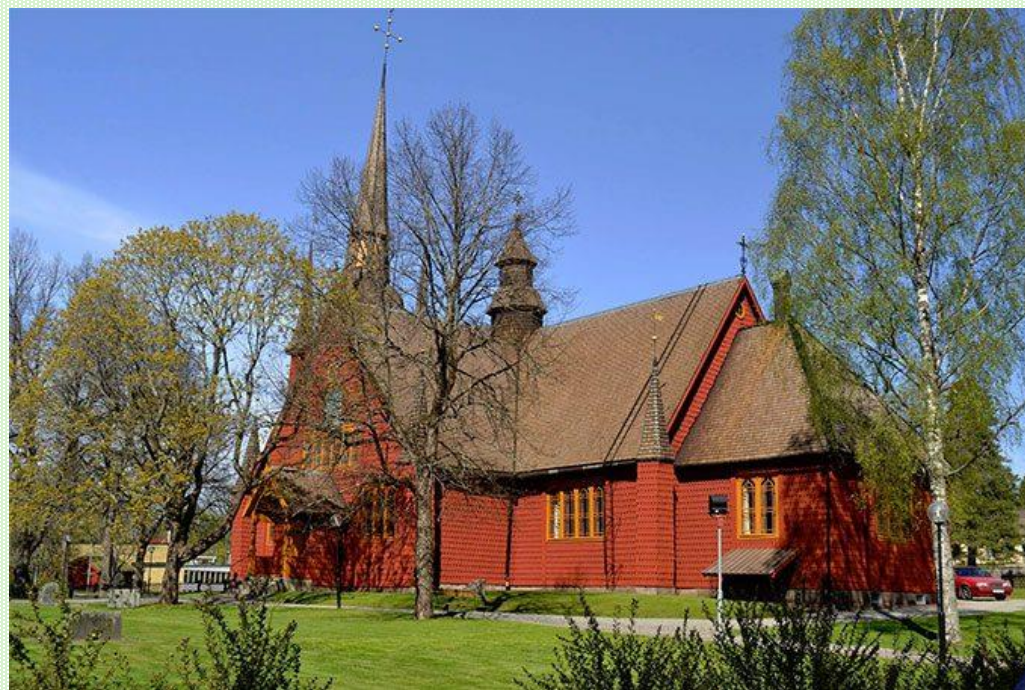


# TACITUS

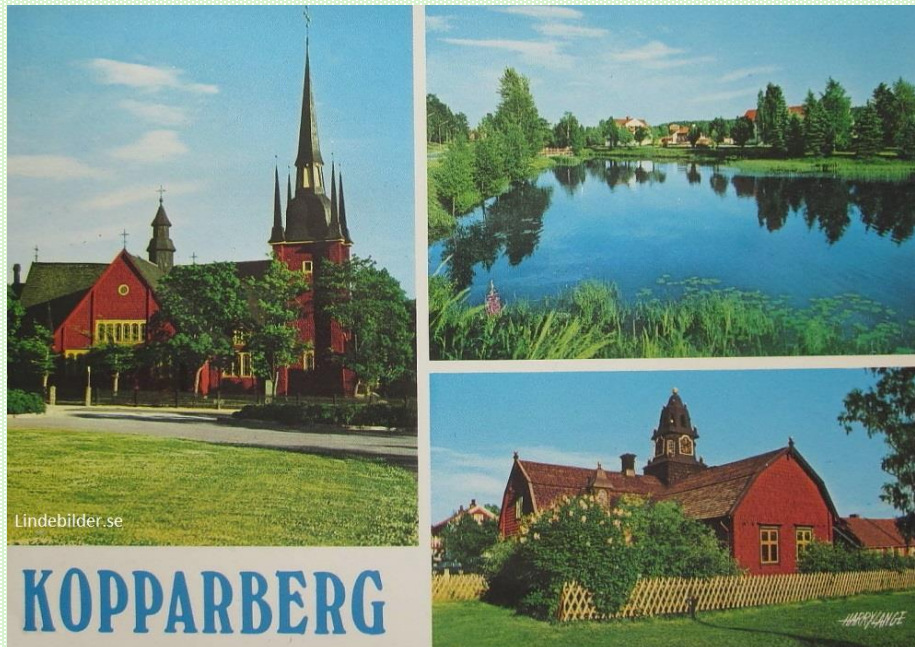
mainis oma teoses „Germania“ Läänemere piirkonnas elanud *aestii* hõime, millest võib olla tuletatud Eesti/eestlaste nimi



7. Vasakpoolisel kaardil tumedamalt märgitud Dalarna lään kandis kuni 1997. aastani paiga nime, mille kirik on nimetatud korduvalt Rootsi kõige ilusamaks kirikuks ning kus on 1857. aastal templi saanud maailma üks väärtuslikumaid postmarke. Eelkõige peaks see paik aga olema tuntud üle kogu maailma suhteliselt kuulsa ja ka meie poodides müüdava joogi järgi. **Milline paik?**



# KOPPARBERG



8. Eesti Maavalitsuse Liit annetas piirivalvele 1. novembril 1932 ühe eseme ning selle järel sai alguse tänaseni kestev traditsioon, et piirivalvele olulistel tähtpäevadel lüüakse sellesse mälestusnael. Seda on teinud riigivanemad, siseministrid ja presidendid, viimati Alar Karis piirivalve 100. aastapäeval.

**Millesse nael lüüakse?** (*Pildil löömiseks kasutatav haamer*)



# LIPUVARRAS

(vastuse „lipp“ eest samuti 2p)



9. Pildil on *Tyrannosaurus rex*, kes elas tänapäeva Põhja-Ameerikas ca 70 miljonit aastat tagasi. Aga kas dinosaurused on tänapäeval lõplikult välja surnud? Ei ole.

Seepärast saamegi küsida, et **kes on suurim tänapäeval elusolev dinosaur?**

Ta elutseb Aafrikas ning 2014. aastal otsutati, et teda on tegelikult kaks erinevat liiki, kuna seni alamliigiks peetud ... *molybdophanes*, kes elutseb Aafrika kirdeosas, otsustati tõsta omaette liigiks.



# JAANALIND

kõik linnud (erinevalt muudest olevustest) on välja arenenud dinosaurustest



## KOLME PUNKTI KÜSIMUS!

10. Küsime teilt kolme üsnagi populaarset sotsiaaltvõrgustikku (järjestatud nende turule toomise järjekorras alates vanimast), mille järgituimad inimesed on viimase seisuga järgnevad:

- Sotsiaaltvõrgustikul A esikohal Bill Gates 36,2 mln jälgijaga, teisel kohal Richard Branson 18,7 mln jälgijaga ja kolmandal kohal Satya Nadella 11,4 mln jälgijaga;
- Sotsiaaltvõrgustikul B esikohal Elon Musk 227,5 mln jälgijaga; teisel kohal Barack Obama 130 mln jälgijaga ja kolmandal kohal Cristiano Ronaldo 115,2 mln jälgijaga;
- Sotsiaaltvõrgustikul C esikohal Donald Trump 10,1 mln jälgijaga, teisel kohal Donald Trump Jr 4,5 mln jälgijaga, kolmandal kohal Dan Bongino 3,3 mln jälgijaga.

**Nimetage vastavalt sotsiaaltvõrgustik A, sotsiaaltvõrgustik B ja sotsiaaltvõrgustik C!**

# A) LINKEDIN; B) X (sobib ka Twitter); C) TRUTH SOCIAL

enim jälgitud on n.ö võrgustike suuromanike esindajad;  
(punkti saamiseks peab olema õige võrgustiku nimi õige tähe juures)



# III PLOKK

## VASTUSED

11. Antiikastronoom Ptolemaios kirjeldas oma teoses „Almagest“ 48 tähtkuju. Küsitav lõunataeva tähtkuju on neist ainus, mis ei kuulu 88 tänapäeva tähtkuju hulka. Seda põhjusel, et ta oli liiga suur (28% suurem kui suuruselt järgmine tähtkuju Hüdra) ning tükeldati seetõttu kolmeks väiksemaks tähtkujuks.

Suure tähtkuju näol oli tegemist ühe antiikmütoloogiast tuntud asjanduse nime kandva objektiga ning kolme väiksema näol on tegemist selle objekti olemuslike osadega.

**Mis tähtkuju?** 2 punkti saamiseks on vaja öelda ka objekti Vana-Kreeka mütoloogiast pärinev nimi, 1 punkti anname objekti üldnimetuse eest.



# ARGO / ARGO LAEV / ARGO NAVIS

(sõna 'laev' sisaldav muu vastus annab 1 punkti)  
tükeldati Ahtri, Purjede ja Kiilu tähtkujudeks



12. Tänavu manalateele lahkunud Franciscus ja uueks paavstiks valitud Leo XIV on esimesed paavstid, kes pärit Ameerika maailmajaost. Lisaks on aga mõlemad mehed olnud ka esimesteks oma ordu esindajateks paavstitoolil.

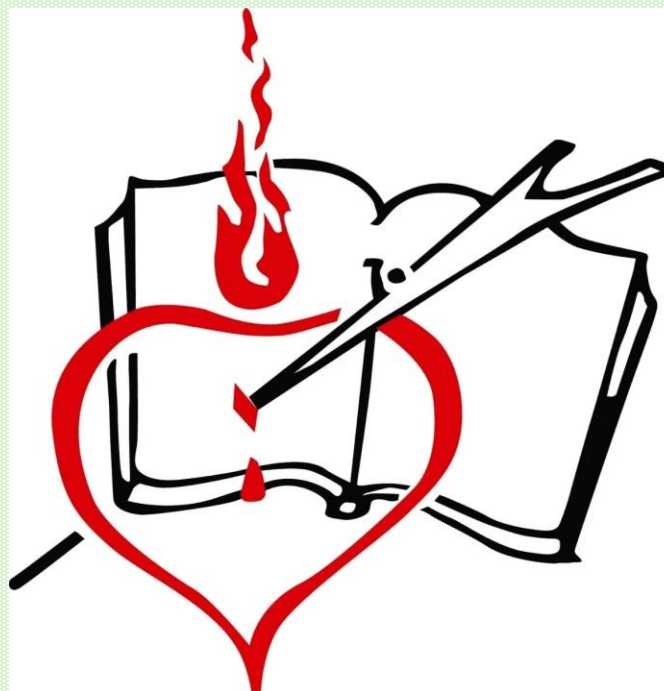
### **Millist kahte ordu nad vastavalt esindavad?**

Kui Francisuse ordu asutati ametlikult 1540. aastal ja sai alguse Pariisist, siis Leo ordu nägi ilmavalgust juba 1244. aastal erinevate Toscana gruppide organiseerumise tulemusel, kuid selle juuri võib otsida veelgi varasemast ajast ja väljaspoolt Euroopat.



# JESUIIDID (Franciscus); AUGUSTIINLASED (Leo XIV)

Jesuiitidele pani aluse Ignatius Loyola Pariisis; Augustiinlased said inspiratsiooni 4.-5. sajandil Põhja Aafikas tegutsenud Hippo Augustinus'e tegevusest



13. Anthony van Dyck on juuresoleval maalil kujutanud inglise arsti Thomas Wharton'it (eluaastad 1614-1673), kes on anatoomiasse andnud mõiste Whartoni sült.

Nii nimetatakse teatud sidekude, mille ülesanne on (inimeste puhul) kaitsta kaht arterit ja üht veeni. Koe oluline funktsioon on ka temperatuurimuutusele reageerides kokku tõmbuda, sulgedes verevarustuse.

**Mille oluline koostisosa on Whartoni sült?**



# NABANÖÖR / NABAVÄÄT

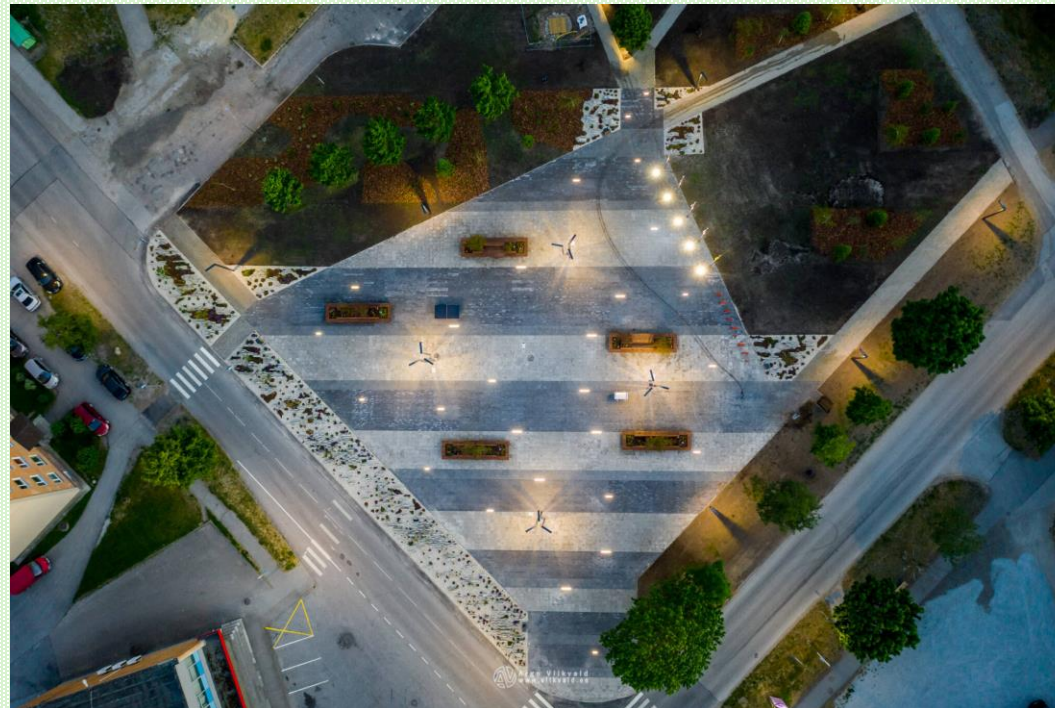
NB! Ükski üldisem vastus punkte ei anna



14. Ühest praeguseks pisut enam kui 4000 elanikuga Eesti linnast leiti eelmise sajandi lõpul tugevalt lõhestunud lehtedega vahtrapuu. Selle põhjal loodi hariliku vahtra sort, mida võib müügilt leida juba paljudest puukoolidest. Sort kannabki linna nime.

### **Mis linnast pärines see algne vaher?**

Neile, kes puukoolides ei käi, näitame õhust pildistatuna linna keskväljakut.



# PALDISKI



## Harilik vaher 'Paldiski'

*Acer platanoides 'Paldiski'*

Ribakood#: 40104782

Püstise munaja võraga, keskmise või tugeva kasvukiirusega puu. Sügavalt lõhislehiselised rohelised lehed, sügisvärv oranzikas-kollane-punane. Eelistab huumusrikast parasniisket pinnast, kuid ei talu liigniiskust. Varjutaluv. Tuule- ja külmaskindel. Sobib parkidesse ja soolopuuks. Leitud Paldiskist. Uus ja perspektiivikas. sort!

## 15. Mis arv?

- Krabil on nii palju jalgu;
- Mendelejevi tabelis on sel kohal neon;
- Selle numbriga tähistatakse üht Eesti põhimaanteedest marsruudiga Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare;
- Vanades usundites on see tähistanud kosmost;
- Nii palju osi on Camille Saint-Saensi jõuluoratoriumis.



# 10 (KÜMME)



|           |        |
|-----------|--------|
| 10        | 20.180 |
| <b>Ne</b> |        |
| Neon      |        |
| Noble Gas |        |

|    |                                      |         |
|----|--------------------------------------|---------|
| 8  | Tallinna–Paldiski tee                | 47,137  |
| 9  | <u>Ääsmäe–Haapsalu–Rohuküla tee</u>  | 80,470  |
| 10 | Risti–Virtsu–Kuivastu–Kuressaare tee | 143,719 |
| 11 | Tallinna ringtee                     | 38,143  |

# IV PLOKK VASTUSED

16. „Carte Blanche“ oli aastatel 1992–1998 Eesti Televisioonis eetris olnud saatesari, kus Urmas Ott kokku 138 saates intervjueeris enamasti eestimaiseid, ent mõnel korral ka välismaiseid kuulsusi.

Kuna Ott valdas suurepäraselt vene keelt, ei olnud talle probleemiks intervjuu läbiviimine selles keeles nt Alla Pugatšova, Anatoli Karpovi, Andrei Kontšalovski või Viktor Kortšnoiga.

1994. aasta 3. juunil eetris olnud saade oli aga omapärane selle poolest, et terve saade toimus tõlgi vahendusel – Ott rääkis eesti keeles ja küsitav oma emakeeles. Ja räägitud keel ei olnud inglise keel.

**Kes oli see tänasel päeval 95-aastane saatekülaline,** kelle saabumine Eestisse oleks praegu veel suurem meediasündmus, kui ta oli 30 aastat tagasi?



# George SOROS (György Schwartz)

vestluses rääkis Soros ungari keeles



17. Maailma suurim trammiliinide võrgustik (250 km, 24 liini ja 1700 peatust) asub ühes kunagises olümpialinnas.

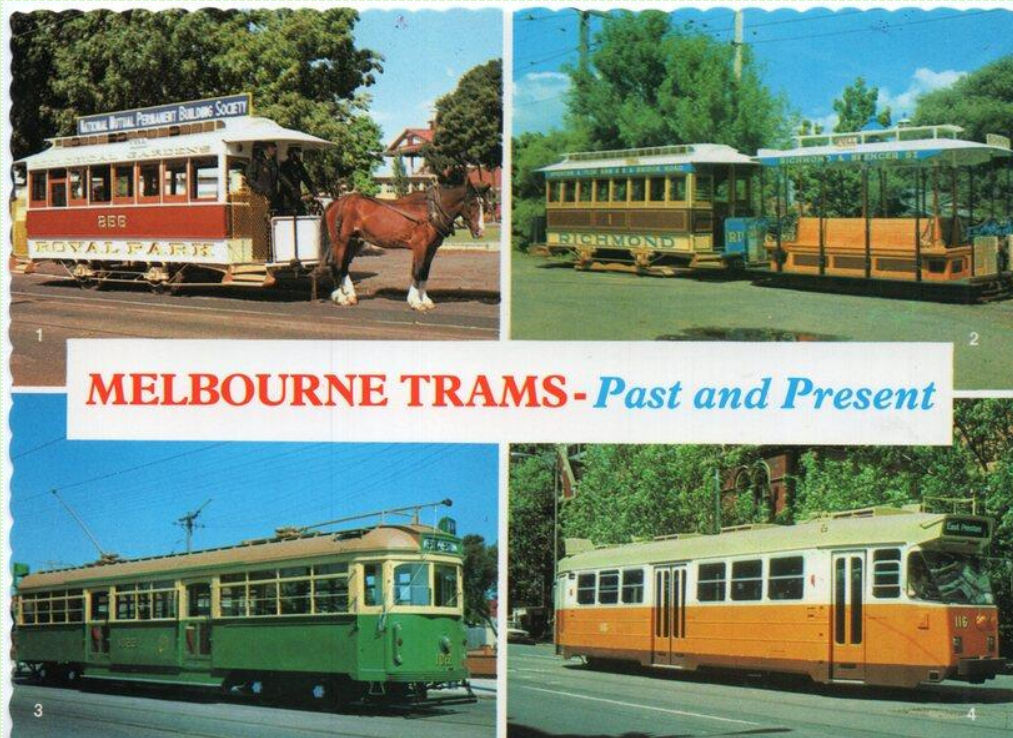
### Millises linnas?

Pildil paremal olevat selle linna trammi võib näha ka Taani trammimuuseumis, sest linn kinkis selle 2006. aastal praegusele Taani kuningannale, Frederik X abikaasale, sest kuninganna on samas linnas elanud ja töötanud ning linna asukohariigist ka pärit.



# MELBOURNE

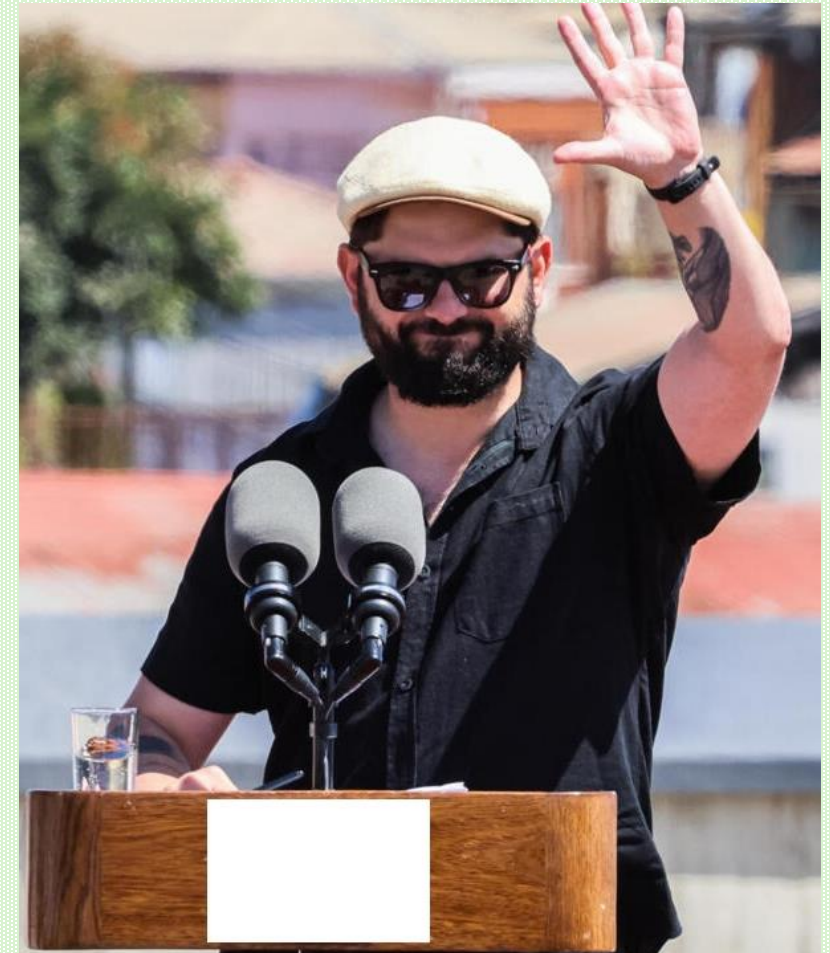
Taani kuninganna on Tasmaanias sündinud Mary (Donaldson)



18. Ühe riigi presidendiks on alates aastast 2022 pildil olev mees, kelle perekond on pärit Horvaatiast Zadari lähedal asuvast Ugljani saarelt. Paraku vähem kui kuu aja pärast toimuvatel valimistel ta enam teiseks ametiajaks kandideerida ei saa.

Nii võivad riigi presidendiks saada Johannes Maximilian Kaiser Barents-von Hohenhagen, kelle esivanemad on pärit Württembergist; mees, kelle perekonnanimed on Kast Rist ja kelle vanemad on pärit Baierimaalt (isa oli Wehrmachi ohvitser ja natsipartei liige); või siis samuti saksa päritoluga Evelyn Matthei.

**Millise riigi poliitilist olukorda on kirjeldatud?**



# TŠIILI

Viimast kuud ametisolev president on Gabriel Boric

**ELECCIONES  
GENERALES  
2025  
CHILE**



Worldwide Elections



**MISIÓN DE  
OBSERVACIÓN  
ELECTORAL  
INTERNACIONAL**

14  
15  
16  
NOVIEMBRE

**R  
RENAISSANCE**  
(SANTIAGO HOTEL)  
AV. POITE KENNEDY 4700,  
VITACURA, SANTIAGO  
CHILE  
+56 2-26788888

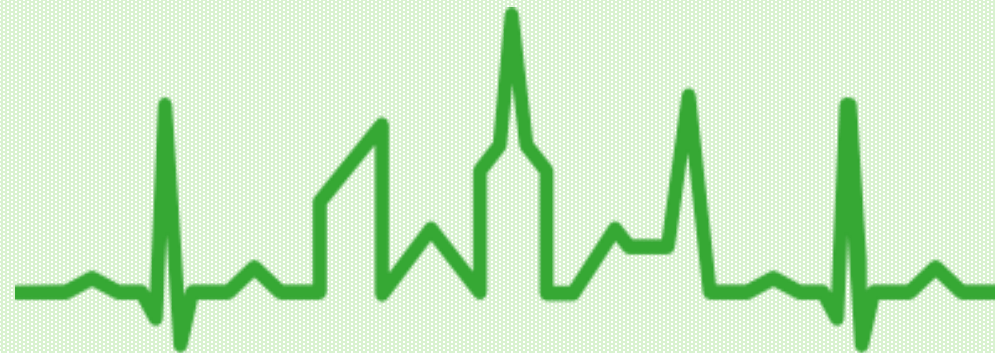
INSCRIBETE,  
NO TE  
PIERDAS  
ESTA  
EXPERIENCIA  
ÚNICA!

INFORMES/INSCRIPCIONES: [CONTACT@WORDWIDE-ELECTIONS.ORG](mailto:CONTACT@WORDWIDE-ELECTIONS.ORG)



19. Nähtavad kujutised ilutsevad kahe mõneti vastandliku nimega asutuse logodel, mille mõlema registrijärgseks asutamisaajaks on 2001. aasta.

**Millised kaks asutust?**



# LÄÄNE-TALLINNA KESKHAIGLA; IDA-TALLINNA KESKHAIGLA



## KOLME PUNKTI KÜSIMUS!

20. Eestis elab või peatub läbirännul arvukalt linde, kelle ametlik nimetus sisaldab mõnd kehaosa. Suhteliselt arvukalt on nimedes esindatud näiteks pea, kael, nokk, jalg või saba. Aga on ka vähemarvukalt esindatud kehaosi: näiteks sisaldub üks neist vasakpoolse, teine keskmise ja kolmas parempoolse linnu nimes. Nad pole päris ainsad sellised, kelle nimes sellised kehaosad sisalduvad, aga ühed vähesed.

**Millised kolm kehaosa?**



PÕSK (pidil valgepõsk-lagle);  
SELG (pildil punaselg-õgija);  
TIIB (pildil valgetiib-viires)





**VAHEAEG**